

*Dr. Millisits Endre**

PORTO/PORT KONTRA PORT CHARLOTTE, AVAGY VÉGSŐ DÖNTÉS ELŐTT AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG A FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK ÉS AZ EURÓPAI UNIÓS VÉDJEGYEK KÖZÖTTI NÉHÁNY KONFLIKTUS KÉRDÉSÉBEN

2017. május 18-án ismertté vált indítványában Manuel Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok azt javasolja az Európai Bíróságnak, hogy térjen el a Törvényszék ítéletében foglaltaktól, és helyezze hatályon kívül az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) határozatát a C-56/16. P. sz., az EUIPO kontra Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (IVDP)-ügyben.

Szokatlanul tűnhet, hogy a végső döntés megszületése előtt ismertetünk egy olyan ügyet, amely az Európai Bíróság előtt még folyamatban van, már csak azért is, mert a főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot, tehát a végső döntés részben vagy egészében eltérhet az indítványtól.

Az ügyben egymásnak feszülő érdekeket és szempontokat azonban már most, ebben a stádiumban is érdemes szemügyre venni, hiszen az információáramlás felgyorsult viszonyai között a nagyközönség részére a rendelkezésre állnak, könnyen elérhetők az előzmények, a felek érvei és ellenérvei, valamint a főtanácsnok indítványának részletei.¹

A portói bor

A „portói bor” Portugália Alto Douro borvidékén szigorú módszertani előírások betartásával évszázadok óta készített likőrbor.

A portói borra vonatkozó PORTO avagy PORT nem tekinthető fajtanévnek, hanem olyan eredetmegjelölés, amelynek oltalma érdekében Portugália számos nemzetközi megállapodást kötött arra törekedve, hogy a termőterületen kívül bárhol előállított borokat ne lehessen jogszerűen portóinak nevezni. Magyarország is kötelezte magát, hogy nem engedi az „oportó”, „oportói” stb. szavak használatát, elsősorban magyar borokkal kapcsolatban, fajtanévként sem. Az addig Magyarországon hagyományosan „Oportónak”, „Kékoportónak” nevezett borokat manapság inkább „Portugieser”, „Blauer portugieser” néven hozzák forgalomba.²

* A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Nemzetközi Védjegyzosztályának nyugalmazott osztályvezetője, a Magyar Védjegy Egyesület elnökségi tagja.

¹ <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=190794&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1>.

² https://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=Port%C3%B3i_bor&action=edit§ion=10

A földrajzi árujelzők szabályozásának rendszere az Európai Unió jogában

Jelenleg az EU-ban a földrajzi árujelzők oltalmával kapcsolatos európai uniós, illetve nemzeti jogalkotási hatáskörök nagymértékben függenek attól, hogy mi a földrajzi árujelző oltalma alatt álló termék jellege.

Mint ismeretes, a szőlészeti és borászati termékek tekintetében³ (hasonlóan a mezőgazdasági termékekhez és élelmiszerekhez⁴ az európai oltalmi rendszer kizárólagos, míg a szeszes italok tekintetében az uniós oltalom és a nemzeti oltalom párhuzamos.⁵

A közösségi földrajzi árujelző az Európai Unió minden tagállamára kiterjedő oltalmat nyújt a jogosultaknak.

Magyarország tekintetében a földrajzi árujelzők oltalma területén három, egymás mellett működő és egymást kiegészítő – esetenként kizáró – rendszerben (a nemzeti, a közösségi, valamint a Lisszaboni, más néven nemzetközi oltalmi rendszerben) vagyunk érdekelték.⁶

A földrajzi árujelzők és a védjegyek közötti lehetséges konfliktusok

A földrajzi árujelzők és a védjegyek közötti lehetséges konfliktusokról „A védjegy törvény magyarázata” című kommentár a következőket írja:

„A földrajzi árujelzők és a védjegyek konfliktusából – legalábbis a lajstromozás kérdésében – főszabály szerint az előbbieket ki győztesen. Ez alól kivételt jelent az a ritka eset, amikor egy földrajzi árujelző lajstromozásának az jelenti akadályát, amikor egy korábbi védjegy hírnevére és hosszú ideje tartó használatára tekintettel épp a földrajzi árujelző használata lenne megtévesztő az érintett termékek származása vonatkozásában. Egyebekben még a jóhiszeműen bejelentett korábbi védjegyek sem képeznek lajstromozást kizáró okot a velük ütköző földrajzi árujelzőkkel összefüggésben; ilyen esetekben a jog általában a két megjelölés együttélését teszi lehetővé. Ha azonban egy földrajzi árujelzőt már lajstromoztak, a későbbi ütköző védjegybejelentéseket minden esetben el kell utasítani. Annak

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0671:0854:hu:PDF>.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 1151/2012/EU rendelete (2012. november 21.) a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:343:0001:0029:hu:PDF>.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 110/2008/EK rendelete (2008. január 15.) a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszerezéséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról, valamint az 1576/89/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:039:0016:0054:HU:PDF>; Az Európai Parlament és a Tanács 251/2014/EU rendelete (2014. február 26.) az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kiszerezéséről, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról és az 1601/91/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:02014R0251-20140327>.

⁶ <http://www.hipo.gov.hu/hu/szakmai-oldalak/foldrajzi-arujelzo>.

megállapításakor, hogy a védjegyként lajstromoztatni kívánt megjelölés ütközik-e a földrajzi árujelzővel, az árujegyzék és a földrajzi árujelzőhöz kapcsolódó termék közötti hasonlóságot, valamint az oltalom terjedelme kapcsán elmondottakat kell figyelembe venni.”⁷

A PORT/PORTO kontra PORT CHARLOTTE- ügy

Az alapul fekvő jogvitában az Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto, IP (a továbbiakban: IVDP) áll szemben a Belső Piaci Harmonizációs Hivatallal (OHIM, azóta az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala, EUIPO). Az EUIPO a PORT CHARLOTTE megjelölésnek whiskyárujegyzékkel történt bejelentését európai uniós védjegyként lajstromozta, majd a lajstromozást követően elutasította az IVDP által benyújtott, e védjegy törlése iránti kérelmet (főtanácsnok, 2. pont).

A Törvényszék részben helyt adott az IVDP által az EUIPO határozata ellen előterjesztett keresetnek, amely mindkét fél részéről fellebbezést eredményezett:

- a) az EUIPO szerint a megtámadott ítéletben a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy az oltalom alatt álló eredetmegjelölésekre vonatkozóan a nemzeti jog (jelen ügyben a portugál jog) is irányadó, és
- b) az IDVP szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot az EUIPO azon álláspontjának megerősítésével, amely a PORT CHARLOTTE védjegynek az oltalom alatt álló PORTO/PORT eredetmegjelöléssel való összeegyeztethetőségét részesíti előnyben (főtanácsnok, 3. pont).

A jogvita előzményei

2006. október 27-én a Bruichladdich Distillery Co. Ltd. (a továbbiakban röviden: Bruichladdich) a PORT CHARLOTTE közösségi védjegy lajstromozását kérte a Nizzai Megállapodás szerinti 33. osztályba tartozó alkoholtartalmú italok-árujegyzékkel. 2007. október 18-án 5421474. szám alatt lajstromozták a PORT CHARLOTTE szóvédjegyet, és azt a Közöségi Védjegyértesítő 2007. október 29-i 60/2007. számában meg is hirdették. Az IVDP 2011. április 7-én ennek a védjegynek a törlése iránt nyújtott be kérelmet az EUIPO-nál a 207/2009 rendelet 8. cikkének (4) bekezdésével együttesen értelmezett 53. cikk (1) bekezdésének c) pontja, az 53. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint a 7. cikk (1) bekezdésének c) és g) pontjával együttesen értelmezett 52. cikk (1) bekezdésének a) pontja alapján. A Bruichladdich cég – a törlési kérelemre reagálva – „whiskyre” korlátozta vitatott PORT CHARLOTTE védjegyének árujegyzékét (főtanácsnok, 15–16. pont).

Az IVDP törlési kérelmének alátámasztására a PORTO és a PORT oltalom alatt álló eredetmegjelölésre hivatkozott, állítása szerint, egyrészt valamennyi tagállam-

⁷ *Faludi Gábor, Lukácsi Péter (szerk.): A védjegy törvény magyarázata, XV. fejezet, 2.4. pont. HVG-ORAC Kiadó, 2014.*

ban oltalomban részesít a portugál jog több rendelkezése és a 491/2009 rendelet 118m. cikkének (2) bekezdése, és másrészt amelyeket az eredetmegjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozására vonatkozó, 1958. október 31-én elfogadott Lisszaboni Megállapodás felülvizsgált és módosított szövege alapján Franciaországban, Olaszországban, Cipruson, Magyarországon, Portugáliában és Szlovákiában lajstromoztak, és amelyek ezen országokban oltalomban részesülnek (főtanácsnok, 17. pont).

2013. április 30-án a törlési kérelmet az EUIPO törlési osztálya elutasította. Ezt követően 2014. február 2-án az IVDP megtámadta a törlési osztály határozatát az EUIPO fellebbezési tanácsa előtt. Azonban az EUIPO negyedik fellebbezési tanácsa 2014. július 8-án hozott határozatával a fellebbezés alapjául szolgáló három jogalapot elutasította (főtanácsnok, 19–20. pont).

A EUIPO fellebbezési tanácsa megállapította, hogy a borokra vonatkozó, oltalom alatt álló eredetmegjelölések oltalmát kizárólag a 491/2009 rendelet⁸ szabályozza, és ezért az oltalom kérdése az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik. A fellebbezési tanács megállapította továbbá, hogy a PORTO oltalom alatt álló eredetmegjelölés csak bor tekintetében részesül oltalomban, azonban a bor mint áru a whiskyhez mint áruhoz nem hasonlít – következésképpen a PORT CHARLOTTE védjegy nem a portói borra utal. Mindehhez a fellebbezési tanács hozzátette, hogy szükséges annak vizsgálata, hogy a „Porto” vagy a „Port” földrajzi elnevezés rendelkezik-e hírnévvel, mert a vitatott védjegy nem utalt azokra, és azokat nem is használja (főtanácsnok, 21. pont).

Másodszor a fellebbezési tanács úgy vélte, hogy az oltalom alatt álló PORTO eredetmegjelölést a WIPO a Lisszaboni Megállapodás keretében 1983. március 18-án, 682. számon lajstromozta. Megerősítette, hogy e lajstromozás csak a „porto” kifejezést (és nem a „port” kifejezést) részesítette oltalomban – nemcsak Portugáliában –, azonban a „porto” betűcsoport nem része a vitatott PORT CHARLOTTE védjegynek (főtanácsnok, 22. pont).

Harmadszor: a fellebbezési tanács véleménye szerint a vitatott védjegy nem tett egyidejűleg utalást egy – létező vagy nem létező – Port Charlotte nevű helyre, sem pedig „Oporto” (Porto) városára, és nem téveszthette meg a közönséget azon áruk földrajzi származása tekintetében, amelyekre vonatkozik (főtanácsnok, 23. pont).

A Törvényszék ítélete

A Törvényszék az EUIPO negyedik fellebbezési tanácsának az Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto, IP és a Bruichladdich Distillery Co. Ltd közötti törlési eljárással kapcsolatban 2014. július 8-án hozott határozata (R 946/2013-4. sz. ügy) ellen benyújtott kereset tárgyában 2015. november 18-én hozott ítéletet.

⁸ A Tanács 491/2009/EK rendelete (2009. május 25.) a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló 1234/2007/EK rendelet („az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet”) módosításáról: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A02009R0491-20090624>.

Az ítéletben hatályon kívül helyezte az EUIPO negyedik fellebbezési tanácsának az Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto, IP és a Bruichladdich Distillery Co. Ltd közötti törlési eljárással kapcsolatban 2014. július 8-án hozott határozatát (R 946/2013-4. sz. ügy). A Törvényszék az EUIPO-t kötelezte a költségek viselésére, ideértve a fellebbezési tanács előtti eljárásban felmerült költségeket is. Az ítélet rendelkező részének 4. pontja szerint a Bruichladdich Distillery maga viseli saját költségeit.⁹

Az egyes törlési jogalapok tekintetében a Törvényszék az alábbiakat állapította meg.

A Törvényszék ítélete először is az alábbiakban foglalta össze a felperes által hivatkozott egyetlen ténybeli és további öt jogi jellegű jogalapot.

1. Az első jogalapjával a felperes vitatta az EUIPO vitatott határozatában tett azon megállapítást, miszerint Porto város portugál neve Oporto, és nem Porto.
2. A második jogalappal kapcsolatban a felperes kifogásolta, hogy a fellebbezési tanács figyelmen kívül hagyta, miszerint a „porto” és a „port” szavakat a portugál jog eredetmegjelölésként oltalomban részesítette, azok földrajzi jelzésnek minősülnek.
3. A harmadik jogalappal kapcsolatban a felperes kifogásolta, hogy a fellebbezési tanács tévesen ítélte meg, hogy a borokra vonatkozó eredetmegjelölések oltalmát kizárólag a 491/2009 rendelet szabályozza, emellett a nemzeti jog nem.
4. A negyedik jogalappal kapcsolatban a felperes azt állította, hogy a megtámadott határozat sérti a 207/2009 rendeletnek az ugyanezen rendelet 8. cikkének (4) bekezdésével együttesen értelmezett 53. cikke (1) bekezdésének c) pontját, amennyiben a PORTO és a PORT eredetmegjelölés mind a portugál jog, mind pedig az uniós jog alapján biztosítja a jogosultja számára azt, hogy megtiltsa a későbbi védjegy használatát.
5. Az ötödik jogalapjával a felperes a 207/2009 rendeletnek az ugyanezen rendelet 7. cikke (1) bekezdésének g) pontjával együttesen értelmezett 52. cikke (1) bekezdése a) pontjának megsértésére hivatkozik.
6. A hatodik jogalapjával a felperes a 207/2009 rendeletnek az ugyanezen rendelet 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjával együttesen értelmezett 52. cikke (1) bekezdése a) pontjának megsértésére hivatkozott.

A Törvényszék úgy ítélte meg, hogy együttesen kell megvizsgálni az első, a második és a harmadik jogalapot, nevezetesen a következőkről van itt szó: az első, az Oporto névvel kapcsolatos ténybeli hibára alapított jogalapról; a második, arra alapított jogalapról, hogy a „porto” és a „port” kifejezés földrajzi jelzésként önmagában oltalomban részesül, és nem „egyenértékű kifejezésként”; valamint a harmadik, arra alapított jogalapról, hogy a borokra vonatkozó eredetmegjelölések oltalmát nem kizárólag a 491/2009 rendelet szabályozza, hanem a nemzeti jog is.

A Törvényszék részben helyt adott az IVDP által az EUIPO határozata ellen előterjesztett keresetnek, és ez ellen mindkét fél fellebbezett.

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:007:FULL&from=HU>.

A Törvényszék elutasította az első jogalapot, amely a 491/2009 rendelet 118*m.* cikke (2) bekezdése *a)* pont *i.* alpontjának megsértésére vonatkozott anélkül, hogy állást foglalt volna egyrészt az olyan likőrborok, mint a portói, másrészt pedig a whisky közötti hasonlóságról vagy annak hiányáról (a Törvényszék ítélete, 67. pont).

A második jogalap tekintetében a Törvényszék osztotta az EUIPO fellebbezési tanácsának álláspontját: „...[a] szóban forgó, oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel szemben a vitatott védjegy nem kifejezetten egy borra utal, hanem a Charlotte női utónévre, amely közvetlenül társul a 'port' alkotóelemhez, amelynek elsődleges jelentése több európai nyelvben, ideértve az angolt és a portugált is, a kikötő, nevezetesen a tenger vagy a folyó mellett található hely. Ezért – amint arra a fellebbezési tanács a megtámadott határozat 24. pontjában helyesen rámutatott – a PORT CHARLOTTE megjelölést logikai és fogalmi egységként összességében tekintve úgy értelmezi az érintett vásárlóközönség, mint amely egy Charlotte nevű személy nevét viselő kikötőt nevez meg anélkül, hogy közvetlen kapcsolatot állítana fel a PORTO vagy a PORT eredetmegjelöléssel vagy a portói borral. Amint arra a beavatkozó fél hivatkozik, ez annál is inkább igaz, mivel a 'charlotte' kifejezés a vitatott védjegy legfontosabb és legnagyobb megkülönböztetőképesseggel rendelkező eleme, ez vonja azonnal magára az érintett vásárlóközönség figyelmét. Ez nem a 'charlotte' elemtől különböző vagy elválaszthatatlan elemként határozza meg a 'port' alkotóelemet, hanem mint az említett kifejezéshez közvetlenül kapcsolódó, azon üzenetet közvetítő jelzőként, hogy a vitatott védjegy a tenger vagy a folyó partján található helyre utal. Ezen értékelés érvényes az Unió valamennyi olyan átlagfogyasztójára, akik legalább minimális angol vagy valamely újlatin nyelv ismeretével rendelkeznek” (a Törvényszék ítélete, 71. pont).

A harmadik jogalap tekintetében a Törvényszék az előző jogalaphoz írtakra utalt vissza annak megállapítása érdekében, hogy a vitatott védjegy használata nem tartalmazza a PORTO vagy a PORT eredetmegjelöléssel való, a 491/2009 rendelet 118*m.* cikke (2) bekezdésének *b)* pontja értelmében vett „visszaélés[t], utánzás[t] vagy utalás[t]”. A Törvényszék szerint tehát a 491/2009 rendelet 118*m.* cikk (2) bekezdés *b)* pontjának megsértésére alapított kifogást szintén el kell utasítani (a Törvényszék ítélete, 77. pont).

A Törvényszék továbbá elutasította a a felperes azon kifogását, amely szerint a megtámadott határozat ellentétes a hasonló, a portói borra irányuló felszólalási ügyekben az EUIPO által kialakított határozathozatali gyakorlattal. Ezzel kapcsolatban a Törvényszék emlékeztetett arra, hogy az említett kötelezettséget és elvet össze kell egyeztetni a jogszerűség tiszteletben tartásával, amiből az következik, hogy senki nem hivatkozhat a más javára esetlegesen elkövetett jogsértésre azonos határozat meghozatala érdekében. Így az a személy, aki közösségi védjegy törlésének megállapítását kéri, nem hivatkozhat az EUIPO előtt az olyan határozathozatali gyakorlat alkalmazására, amely ellentétes a 207/2009 rendeletben támasztott követelményekkel, vagy amely jogellenes határozat elfogadásához vezet (a Törvényszék ítélete, 78. és 79. pont).

Az ötödik jogalap tekintetében a Törvényszék nem találta hibásnak a fellebbezési tanács azon álláspontját, miszerint a vitatott PORT CHARLOTTE védjegy nem tévesztheti meg a közönséget az áruk földrajzi származása tekintetében, mivel a „port” kifejezés nem egy földrajzi területet jelöl meg, és a vitatott védjegy nem azon területhez kapcsolódik, ahol a felperes áruit előállítják. A megtévesztés még kevésbé valószínű, mivel a fogyasztó könnyen felismeri, hogy az áru whisky, az említett áruk jellegzetességeitől eltérő jellegzetességekkel (a Törvényszék ítélete, 85. és 86. pont).

A hatodik jogalapot is elutasította a Törvényszék, mondván: „...a felperes nem bizonyította, hogy az említett kifejezés már híres vagy ismert földrajzi helyet jelöl meg az érintett vásárlóközönség számára a whisky tekintetében, és fennáll arra az igény, hogy e kifejezés földrajzi eredetjelzőkénti elérhetőségét fenntartsák más, ugyanolyan származású whiskygyártók számára. Éppen ellenkezőleg, a felperes maga is elismerte, hogy eredetileg elállt attól, hogy felhozza a 207/2009 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti feltétlen kizáró okot, mivel nem volt tudomása róla, hogy a vitatott védjegy ilyen különleges helyre utal. Ehhez hasonlóan a felperes nem bizonyította, hogy a vitatott védjegy alkalmas arra, hogy más whiskykre vonatkozóan a földrajzi hely megjelölésére használják, vagy hogy az érintett vásárlóközönség származási helyétől és nyelvtudásától függetlenül az érintett vásárlóközönség adott esetben a jövőben kapcsolatot állíthat fel ezzel az árukategóriával. Ezért nem bizonyították, hogy fennáll a 'port charlotte' kifejezés elérhetőségének fenntartásához fűződő közérdek a beavatkozó fél által gyártott whiskyn kívüli más termékek megjelölésére, vagy hogy fennáll más whiskygyártók azon igénye, hogy szabadon rendelkezzenek ezzel a megjelöléssel” (a Törvényszék ítélete, 106. pont).

És most jön a döntő állásfoglalás: mindezek mellett a Törvényszék elutasította az EUIPO elfogadhatatlansági kifogását, amelyben az lényegében arra alapoz, hogy a vitatott védjegy lajstromozásának a 207/2009 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjába való ütközésére nem hivatkoztak a törlési kérelemben, és ezért az nem képezte a törlési osztály előtt indult jogvita tárgyát (a Törvényszék ítélete, 91. pont). A Törvényszék megállapította, hogy – az EUIPO állításával szemben – a 207/2009 rendeletnek az ugyanezen rendelet 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjával együttesen értelmezett 52. cikke (1) bekezdése a) pontjának megsértésére alapított jogalap vizsgálatát az EUIPO két fóruma előtt felhozták, és azok értékelték azt, és mivel a felperes ugyanezen jogalapra hivatkozott a Törvényszék előtt, ez utóbbi ugyanezen rendelet 65. cikke alapján eljárta és határozta e jogalap megalapozottságáról (a Törvényszék ítélete, 97. pont).

Összességében a Törvényszék úgy ítélte meg az ítéletben foglalt megfontolások összességére, valamint a harmadik és a negyedik, arra alapított jogalap vizsgálata keretében megállapított jogellenességekre tekintettel, hogy az EUIPO fellebbezési tanácsa nem alkalmazta a portugál jog releváns szabályait, és ezért hatályon kívül kell helyezni a megtámadott határozatot (a Törvényszék ítélete, 108. pont).

Az EUIPO által előterjesztett fellebbezés

A főtanácsnok a IV. pont alatt ismerteti az EUIPO álláspontját, amely egyetlen jogalapra koncentrál: az EUIPO lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a 207/2009 rendeletnek az ugyanezen rendelet 8. cikke (4) bekezdésével és 53. cikke (2) bekezdésének *d*) pontjával együttesen értelmezett 53. cikke (1) bekezdése *c*) pontjának téves alkalmazásával fenntartotta, hogy az oltalom alatt álló eredetmegjelölések a nemzeti jog alapján az uniós jog által biztosított oltalmat kiegészítő és azzal egyidejű oltalomban részesülhetnek (főtanácsnok, 31. pont).

Az IVDP csatlakozó fellebbezése

A főtanácsnok perösszefoglalójának V. pontja alatt ismerteti az IVDP csatlakozó fellebbezését.

Az IVDP azon túl, hogy ellenkérelmet nyújtott be az EUIPO fellebbezésével szemben, saját fellebbezését is előterjesztette, mégpedig három jogalapon. Az első jogalap nagy vonalakban megegyezik azzal, amelyet az EUIPO azon kapcsolódó jogalapjára adott válaszként előadott, amely az uniós jog által az oltalom alatt álló eredetmegjelölésnek biztosított oltalom kizárólagos alkalmazására vonatkozott (főtanácsnok, 39. pont).

A második jogalappal az IVDP kifogásolta, hogy a Törvényszék azt állapította meg, hogy a vitatott PORT CHARLOTTE védjegy nem használta az oltalom alatt álló PORTO/PORT eredetmegjelölést, és nem is utalt arra, ezért nem kell megvizsgálni annak hírnevét (főtanácsnok, 40. pont).

Az IVDP határozott véleménye szerint a „port” kifejezésnek a vitatott PORT CHARLOTTE védjegybe foglalása utal az oltalom alatt álló PORTO/PORT eredetmegjelölésre. Az utalás fennáll, ha a valamely termék megjelölésére kiválasztott kifejezés magában foglalja az oltalom alatt álló elnevezés egy részét oly módon, hogy a fogyasztónak a termék neve láttán az oltalom alatt álló e megjelölés alá tartozó termék képe jut az eszébe referenciaképként (főtanácsnok, 41. pont).

Harmadik jogalapjával az IVDP kifogásolta, hogy a Törvényszék nem tekintette hasonló áruknak a bort és whiskyt, holott az IVDP szerint valójában hasonló termékekről van szó (főtanácsnok, 42. pont).

Az EUIPO kijelentése szerint a második és harmadik fellebbezési jogalap elfogadhatatlan, ugyanis ezek nem a Törvényszék jogi megállapításaira vonatkoznak, hanem a bizonyítékok és a ténybeli elemek értékelésére. Az EUIPO ebben a tekintetben a 2016. január 21-i Viiniverla-ítéletre hivatkozott, amelyben az Európai Bíróság kimondta, hogy az utalás értékelése nem minősül jogkérdésnek (főtanácsnok, 43. pont).

Másodlagos jelleggel, a védjegy és az oltalom alatt álló eredetmegjelölés összeegyeztethetőségét illetően az EUIPO véleménye szerint az IVDP csak megismételte az elsőfokú eljárásban előadott érveit annak bizonyítása nélkül, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta volna a jogot, vagy eltorzította volna a ténybeli elemeket. Az EUIPO véleménye szerint a Törvényszék helyesen alkalmazta a 2016. január 21-i Viiniverla-ítéletben az utalás fogalmára vonatkozóan kialakított ítélkezési gyakorlatot (főtanácsnok, 44. pont). (Ebben az előzetes ítéletben a Bíróság abban a kérdésben foglalt állást, hogy a VERLADOS almapárlat jogellenesen utal a CALVADOS földrajzi árujelzőre.¹⁰)

Az IVDP által javasolt első fellebbezési jogalapot illetően az EUIPO a saját fellebbezésében az uniós jog szerinti egységes és kimerítő oltalommal kapcsolatban előadottakra hivatkozott” (főtanácsnok, 45. pont).

A Bruichladdich érvei

A PORT CHARLOTTE védjegy jogosultja, a Bruichladdich cég szintén vitatta a IVDP első fellebbezési jogalapját, és annak elutasítását kérte a Bíróság 510/2006 rendeletre vonatkozó ítélkezési gyakorlata alapján, amely rendeletet szerinte a Törvényszék helyesen alkalmazott. A rendszer kizárólagossága nem zárja ki a nemzeti jogok érvényesülését az oltalom alatt álló eredetmegjelölések és oltalom alatt álló földrajzi nevek tekintetében, de csak akkor, ha azok kívül esnek a rendeletek alkalmazási körén (főtanácsnok, 46. pont).

A Bruichladdich kiemelte, hogy a közösségi rendeletek hatálya alá tartozó területeken értékelni kell az uniós szintű egységes oltalmi rendszer kialakításának közös célját, ami lehetlenné teszi a nemzeti jogon és az uniós jogon is alapuló kettős védelmet. Az egyetlen elfogadott kivétel az átmeneti szabályozás alkalmazására vonatkozó előírás [a 510/2006 rendelet 5. cikkének (6) bekezdése és a 491/2009 rendelet 118f. cikkének (6) és (7) bekezdése] (főtanácsnok, 47. pont).

Végezetül, a Bruichladdich szerint az IVDP fellebbezési kérelmének második és harmadik jogalapja nem megalapozott. Az érintett uniós fogyasztók esetében nem áll fenn annak a veszélye, hogy az adott helyzetben összetévesztik a vitatott védjegyet az oltalom alatt álló PORTO/PORT eredetmegjelöléssel. Ez utóbbi Portugália egyik övezetére vonatkozik, míg az előbbi nem az említett régióra, hanem vagy egy kikötőhöz kapcsolódó tengerpartra, vagy egy női névre (Charlotte) utal, amely a védjegy fő elemét képezi. A Bruichladdich vitatta az összetéveszthetőségig való hasonlóságot a PORTO, illetve PORT földrajzi árujelző és a PORT CHARLOTTE szóvédjegy között, márpedig – véleménye szerint – a hasonlóság hiánya megszünteti a 491/2009 rendelet 118m. cikke (2) bekezdése alkalmazásra irányuló választási lehetőséget anélkül, hogy vizsgálni kellene az e rendelkezés által előírt feltételeket, és különösen az oltalom alatt álló PORTO vagy PORT eredetmegjelölés hírnevének kihasználására

¹⁰ <http://jogaszvilag.hu/rovatok/vilagjogasz/verlados-vagy-calvados>.

vonatkozó feltételt. A Bruichladdich vitatta az áruhasznosságát is: szerinte az összehasonlítható termékek nem vehetők össze egymással összetételük, ízük vagy alkoholfokuk tekintetében (főtanácsnok, 48. pont).

A főtanácsnok előzetes észrevételei

A főtanácsnok rámutat: az Európai Bíróság előtt fekvő, *kettős* fellebbezés keretében elbírálandó jogvita elsősorban arról szól, hogy a borokra vonatkozó, oltalom alatt álló eredetmegjelölések oltalmára kizárólagos vagy kimerítő módon alkalmazandó jogi szabályozást képeznek-e az 1234/2007 rendelet szabályai (főtanácsnok, 49. pont).

A főtanácsnok hangsúlyozza, hogy az uniós jog által a borokra vonatkozó, oltalom alatt álló eredetmegjelölések tekintetében nyújtott oltalom legalább olyan erős, mint amelyet az IVDP által ismertetett portugál jogszabályok biztosítanak. Konkrétan az uniós védjegy lajstromozását gátló egyik ok éppen az, hogy vissza próbálnak élni a borokra vonatkozó, oltalom alatt álló valamely eredetmegjelölés jó hírnevével (főtanácsnok, 51. pont).

A főtanácsnok megállapítása szerint az IVDP hallgatólagosan és kifejezetten elismeri, hogy ez két szempontból is így van. Egyrészt a csatlakozó fellebbezés kifejtésekor az 1234/2007 rendeletre támaszkodik azon indok tekintetében, amely szerint a 118m. cikk (2) bekezdése *b)* pontjának *ii.* alpontja lehetővé teszi számára „a vitatott védjeggyel szembeni oltalom megszerzését, 'amennyiben az ilyen használat visszaél' az oltalom alatt álló PORT eredetmegjelölés hírnevével.” Másrészt megállapítja, hogy „a portugál jogszabályok által a hírnévvel rendelkező földrajzi jelzések tekintetében biztosított oltalom megegyezik az uniós jog által a közismert védjegyeknek (*well known trade marks*) nyújtott oltalommal” (főtanácsnok, 52. pont).

Ha pedig a portugál szabályozás és az uniós jog ezekben az esetekben azonos védelmet nyújt, akkor a főtanácsnok véleménye szerint a nemzeti szabályok által az oltalom alatt álló eredetmegjelölések tekintetében nyújtott, feltételezett magasabb oltalmi szint okán nagyrészt mesterséges az a jogvita, hogy az egyik vagy a másik alkalmazását kell-e előnyben részesíteni. Következésképpen, a főtanácsnok álláspontja szerint, a Törvényszéknek a többi megtámadási ok vizsgálatára kellett volna szorítkoznia egy olyan, szélesebb körű kérdésben való elmélyedés nélkül, amely ebben az ügyben nem releváns (főtanácsnok, 53. pont).

Márpedig attól kezdve, hogy a megtámadott ítélet az uniós jog kimerítő alkalmazásával ellentétes megállapításokat (és ezekből következő rendelkező részt) tartalmaz a borokra vonatkozó, oltalom alatt álló eredetmegjelölések oltalmának körülhatárolása céljából, meg kell vizsgálni a fellebbezésben előadott kifogásokat. Már most előrebocsátja, hogy a megoldás így adott lesz az alkalmazandó rendeletek, különösen az 1234/2007 rendelet a 491/2009 rendelettel módosított változatának értelmezése miatt (főtanácsnok, 54. pont).

A főtanácsnok előzetes észrevételei az EUIPO egyetlen fellebbezési érvéről

Az IVDP a 479/2008 rendelet (28) preambulumbekzdésére hivatkozott azon állítás alátámasztására, miszerint az Európai Unió a borok oltalma tekintetében tiszteletben kívánta tartani a nemzeti sajátosságokat, amint azt a szövege is bizonyítja: „az eredetmegjelöléssel vagy földrajzi jelzéssel ellátott borok sajátos minőségi jellemzőinek megőrzése érdekében meg kell engedni a tagállamoknak, hogy szigorúbb szabályokat alkalmazzanak e tekintetben” (főtanácsnok 73. pont).

Ezt az érvet azonban a főtanácsnok nem tartja meggyőzőnek. Véleménye szerint a 479/2008 rendelet (28) preambulumbekzdésének értelmét az 1234/2007 rendelet 120*d.* cikkével együttesen értelmezve kell megadni, amely lehetővé teszi a tagállamok számára a területükön készített, oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel rendelkező borokra vonatkozóan bizonyos borászati eljárások alkalmazásának megkövetelését vagy szigorúbb korlátozások előírását. Megjegyzi, hogy e rendelkezés nem gyengíti az oltalom alatt álló eredetmegjelöléseknek biztosított oltalmi szabályozás egységességét és kizárólagosságát, amely megjelölések hatálya alá tartozó borok egy meghatározott minimális minőségi szintet értek. A főtanácsnok rámutat: ha valamely tagállam előírja, hogy borai csak szigorúbb előállítási eljárások betartásával szerezhetik meg az oltalom alatt álló eredetmegjelölés jogállását, azt jogszerűen megteheti. Ez a követelmény azonban, figyelmeztet a főtanácsnok, nem azt jelenti, hogy az oltalom alatt álló eredetmegjelölésre irányadó oltalmi szabályozás az Unió egész területére vonatkozó lajstromozást követően a nemzeti szabályozás körében maradhat (főtanácsnok, 74. pont).

Az eddig előadott megállapítások a főtanácsnok szerint az EUIPO egyetlen fellebbezési jogalapjának az elfogadása mellett szólnak. Bár a Törvényszék ítéletében helytállóan hangsúlyozta az 1234/2007 rendelet 118*m.* cikkének (1) és (2) bekezdése által megállapított oltalom „kizárólagos” jellegét, tévesen alkalmazta a jogot azáltal, hogy az ítélet egyes későbbi pontjaiban a helyes megállapítást felülírta a nemzeti jogok kiegészítő oltalmának elfogadásával, amelyet korábban hallgatólagosan elutasított (főtanácsnok, 75. pont).

A főtanácsnok indítványa

A főtanácsnok indítványozta, hogy a fent kifejtett érvek alapján a Bíróság

1. helyezze hatályon kívül az Európai Unió Törvényszékének 2015. november 18-i Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto, IP kontra OHIM – Bruichladdich Distillery (T659/14, nem tették közzé, EU:T:2015:863) ítéletét;
2. helyezze hatályon kívül az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) negyedik fellebbezési tanácsának az 5421474. sz., a PORT CHARLOTTE védjegy törlése iránti kérelemmel kapcsolatban 2014. július 8-án hozott határozatát (R 946/2013–4) (főtanácsnok, 101.)

Konklúzió helyett

A főtanácsnok véleménye – szokás szerint – igen nagy súllyal esik latba az Európai Bíróság előtt mind a végső döntés, mind a döntés alapjául szolgáló érvek rendszere tekintetében. Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy a főtanácsnok állásfoglalása az Európai Bíróságot nem köti, tehát a végső döntést továbbra is érdeklődéssel várják mind a jogalkalmazók, mind a szélesebb értelemben vett nagyközönség.

Mindenesetre az EU Bírósága eddigi gyakorlatából látható a törekvés arra, hogy tovább erősítse a minőséget alátámasztó földrajzi árujelzők jogintézményének pozícióit. Ez a jelen esetben a földrajzi árujelző oltalmának a jó hírű védjegyek kiterjesztett oltalmának megfelelő értelmezésével történhet.

A kérdés az, vajon ez a szempont győz-e, vagy inkább az a megítélés, amely ezt a kiterjesztett oltalmat az áruk szabad mozgását aránytalanul terhelő akadályozásnak tekinti. Talán aggályosnak tűnne a földrajzi árujelzők oltalmának a védjegyjogra jellemző jóhírűség irányába való kiterjesztése pusztán analógia alapján, hiszen köztudomású, hogy a földrajzi árujelzőknek nincs individuális jogosultjuk, és a kollektíve jogosítottaktól a jogszabályok nem várnak el a földrajzi árujelző megkülönböztetőképességének védelmében kifejtett (kifejtendő) olyan aktivitást és használati kötelezettséget, mint amit a jogszabályok a védjegy-jogosultaktól megkövetelnek. Érdeklődéssel várjuk a választ az Európai Bíróságtól.

* * *

A kézirat lezárása után, 2017. szeptember 14-én hozta meg az Európai Bíróság az ügyben a végső döntését (<http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-56/16%20P>). Bár viszonylag ritkán fordul elő, hogy a Bíróság eltér a főtanácsnok indítványában foglaltaktól, ebben az ügyben ez történt. Megállapította, hogy a whiskyre vonatkozó földrajzi árujelző tekintetében kizárólag a 491/2009-es rendelet az irányadó, és a nemzeti jog nem alkalmazható. A Bíróság az egyéb jogkérdésekben is az EUIPO, illetve a Törvényszék álláspontját fogadta el. Az ítélet részletes indokolása még nem ismeretes – a szerk.